

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства енергетики України

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою імплементації адаптованої версії Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку»
внесеного народним депутатом України Буймістер Л.А., Ніколаєнко А.І.,
Кучеренко О.Ю.

реєстраційний номер 5322-1 від 19 квітня 2021 року
(далі – проект Закону України)

до першого читання

1. Підтримується із зауваженнями.

2. Основною метою проекту Закону України є імплементація в українське законодавство Регламенту № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку (далі – Регламент REMIT) в адаптованій для країн Енергетичного Співтовариства редакції. Реалізація проекту Закону України забезпечить виконання міжнародних зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та виконання плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо наближення українського енергетичного законодавства до законодавства ЄС.

Проект Закону України спрямований на попередження зловживань на оптових енергетичних ринках, а саме ринках природного газу та електричної енергії, та встановлення відповідальності для учасників ринку за маніпулювання на енергетичних ринках та здійснення торгівлі на основі інсайдерської інформації.

Ключовими задачами проекту Закону України є: забезпечення відкритої та чесної конкуренції на оптових енергетичних ринках в інтересах кінцевих споживачів, впровадження дієвих механізмів боротьби із зловживаннями на ринку та посилення взаємодії між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо здійснення моніторингу оптових енергетичних ринків.

Проект Закону України містить необхідні для імплементації адаптованої для країн Енергетичного Співтовариства норми Регламенту REMIT та враховує рекомендації Агентства кооперації енергетичних регуляторів (ACER) щодо застосування цього Регламенту REMIT, а саме:

- обов'язкові визначення: «оптовий енергетичний ринок», «оптовий енергетичний продукт», «інсайдерська інформація на ринку електричної енергії», «інсайдерська інформація на ринку природного газу», «маніпулювання на ринку електричної енергії», «маніпулювання на ринку природного газу», «спроба маніпулювання на ринку електричної енергії», «спроба маніпулювання на ринку природного газу»;

- обов'язкові повноваження Регулятора (НКРЕКП) щодо: проведення розслідувань та застосування санкцій за зловживання; створення реєстру учасників оптового енергетичного ринку, реєстру стандартизованих оптових енергетичних продуктів та реєстру осіб, які професійно організують операції з такими продуктами; отримання інформації від осіб, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами та інших учасників ринку; положеннями щодо співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та регулюючими органами інших держав;

- пряму заборону на здійснення маніпулювання ринком, торгівлі на основі інсайдерської інформації для учасників оптового енергетичного ринку та інших осіб;

- положеннями щодо критеріїв віднесення інформації до інсайдерської, обов'язку розкриття учасниками оптового ринку інсайдерської інформації в ефективний спосіб.

Повна та якісна імплементація положень Регламенту закладе умови для формування справедливих та конкурентних оптових цін на енергоносії, що дозволить енергетичному ринку ефективно функціонувати на користь споживачів та промисловості.

Проект Закону України вносить зміни до законів України: «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про Антимонопольний комітет України», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про інформацію», при цьому зміни не стосуються розширення або зменшення повноважень Міністерства енергетики України, як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному та нафтогазовому комплексах.

Міненерго підтримує проект Закону України з наступних причин:

- прийняття проекту Закону України покращить існуюче законодавче та регуляторне середовище енергетичного сектору України шляхом його гармонізації з нормативно-правовою базою та найкращими практиками ЄС;

- прийняття проекту Закону України забезпечить виконання міжнародних зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та виконання плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо наближення українського законодавства до законодавства ЄС;

- прийняття проекту Закону України посилить відповідальність за здійснення маніпулювання на ринку електричної енергії та ринку природного газу, дозволить Регулятору у співпраці з іншими державними органами (Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку) в ефективний спосіб проводити розслідування на оптових енергетичних ринках та накладати санкції у випадку виявлення зловживань з боку учасників ринків;

- положення проекту Закону України сприятимуть зростанню конкуренції та підвищенню ліквідності на оптових енергетичних ринках.

Водночас, з метою створення єдиної бази побутових споживачів ринку електричної енергії та ринку природного газу, збору інформації щодо споживань

та тарифів, отримання необхідних даних для постачальників «останньої надії» та спрощення процедури зміни постачальника, надаємо наступні пропозиції.

1. У пункті 1 розділу I проекту Закону України (щодо внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон):

- передбачити доповнення частини першої статті 1 Закону новим пунктом такого змісту:

«3² база даних споживачів – це база даних, що адмініструється оператором системи передачі, та використовується для моніторингу споживання електричної енергії побутовими споживачами, управління попитом власного споживання, здійснення енергоефективних заходів, збору інформації щодо побутових споживачів (їх персональних даних), зокрема, обсягів їх споживання та тарифів, ведення реєстру вразливих споживачів, отримання необхідних даних для постачальників «останньої надії» та спрощення процедури зміни постачальника»;

- абзац третій частини п'ятої статті 33 Закону після слів «аукціонною ціною» доповнити словами «та адміністрування бази даних споживачів».

2. У пункті 2 розділу I проекту Закону України (щодо внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон):

- передбачити доповнення частини першої статті 1 Закону новим пунктом такого змісту:

«1¹ бази даних споживачів – це база даних, що адмініструється оператором газотранспортної системи, та використовується для моніторингу споживання природного газу побутовими споживачами, управління попитом власного споживання, здійснення енергоефективних заходів, збору інформації щодо побутових споживачів (їх персональних даних), зокрема, обсягів їх споживання та тарифів, ведення реєстру вразливих споживачів, отримання необхідних даних для постачальників «останньої надії» та спрощення процедури зміни постачальника;».

Крім того, проектом Закону України необхідно передбачити визначення поняття «адміністратор комерційного обліку споживання природного газу» у Законі України «Про ринок природного газу», аналогічно, як передбачено поняття «адміністратор комерційного обліку електричної енергії – юридична особа, яка забезпечує організацію та адміністрування комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії, а також виконує функції центральної агрегації даних комерційного обліку» Законом України «Про ринок електричної енергії».

Визначення поняття «баз даних споживачів» дозволить швидко організувати та проводити збір даних, та на першому етапі проводити верифікацію споживачів та обсягів спожитої електричної енергії і природного газу, здійснювати відповідні розрахунки.

До того ж, з метою реалізації зазначених положень, вважаємо за необхідне у проекті Закону України визначити роль Міністерства енергетики України, як центрального органу влади, який є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в паливно-енергетичному комплексі, щодо формування політики доступу до баз даних та отримання інформації з зазначеної бази.

Для цього пропонуємо розділ II «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону України доповнити новими пунктами такого змісту:

«4. Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в паливно-енергетичному комплексі має доступ до баз даних споживачів електричної енергії та природного газу та скеровує діяльність оператора системи передачі та оператора газотранспортної системи при виконанні функцій з адміністрування баз даних споживачів.

5. Регулятор має доступ до баз даних споживачів електричної енергії та природного газу та здійснює контроль за наданням повної та достовірної інформації до баз даних учасниками ринку.

6. Формування бази даних споживачів електричної енергії та природного газу, встановлення форми та стандарту цих баз, доступ до баз даних, перелік інформації, періодичності їх оновлення, захисту даних, процедури обміну даними та взаємодію оператора системи передачі, оператора газотранспортної системи з операторами систем розподілу та учасниками ринку електричної енергії та природного газу, здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Центральні органи виконавчої влади, учасники ринку електричної енергії та природного газу, які визначені у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, зобов'язані надавати перелік інформації, який визначений Кабінетом Міністрів України, до баз даних споживачів.

До 01 липня 2022 року адміністратор баз даних повинен забезпечити функціонування баз даних та конфіденційність інформації, отриманої в процесі виконання своїх функцій, крім випадків визначених Кабінетом Міністрів України.

Обробка (збір, передача тощо) персональних даних побутових споживачів з метою внесення інформації до бази даних не потребує отримання на це згоди побутового споживача і вважається такою, що здійснена в загальносупільних інтересах з метою забезпечення постачання електричної енергії, природного газу споживачам.».

Також, вважаємо за доцільне виключити статтю 67-1 у проекті Закону, якою передбачено механізми підтримання ліквідності на ринку електричної енергії, зважаючи на те, що пунктом 3 частини першої статті 67 Закону України «Про ринок електричної енергії» повноваження щодо забезпечення достатнього рівня ліквідності на ринку «на добу наперед» надані Регулятору, а також передбачені механізми його забезпечення.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

_____ 2021 р.